

## GUVERNUL G.G. MIRONESCU ȘI ADUCEREA LUI CAROL AL II-LEA LA PUTERE

Oana Rusu

La 10 octombrie 1930 s-a constituit un alt Guvern Național Țărănesc prezidat de G. G. Mironescu, din care făceau parte: Ion Mihalache- Ministru de Interne, general adjunct C. Condeescu – Ministrul Armatei, Mihail Popovici – Ministru de Finanțe, Grigore Iunian – Ministrul Justiției, N. Costăchescu – Ministrul Instrucțiunii Publice, M. Manoilescu – Ministrul Industriei și Comerțului, Voicu Nițescu – Ministrul Comunicațiilor, Virgil Madgearu – Ministrul Agriculturii și Domeniilor, Emil Hațieganu – Ministrul Muncii și Sănătății, Pan Halippa – Ministru fără portofoliu. Subsecretari de stat: C. Angelescu – la Interne, Virgil Potârcă – la Domenii, Gh. Pop – la Instrucțiune și Culte, V.V. Tilea – la președenția consiliului. În guvern au fost incluși trei oameni de încredere ai regelui: Mihail Manolescu, Grigore Iunian și Emil Hațieganu<sup>1</sup>.

Guvernul era unul văzut ca provizoriu, o variantă „de mână a doua” a cabinetului demisionat. Noul prim-ministru declara că v-a acorda cea mai mare atenție realizării unui regim de economii în cheltuielile statului, însănătoșirii situației bugetare și găsirii de mijloace pentru valorificarea bogățiilor naționale în vederea înviorării economiei<sup>2</sup>.

Sub motivul că „nu a putut realiza în sânul cabinetului acordul asupra chestiunii constituționale” la 7 mai, ora 18, Iuliu Maniu a prezentat demisia guvernului invocând considerente de ordin „moral” și anume că nu putea contribui la detronarea regelui Mihai I, căruia îi jurase credință. Regența a încredințat conducerea guvernului G.G. Mironescu; acesta a anunțat convocarea Reprezentanței Naționale în ziua de duminică, 1 iunie, „pentru a decide asupra exercitării prerogativelor regale”<sup>3</sup>.

Întrunit la 8 iunie 1930, parlamentul a decis anularea legilor adoptate la 4 ianuarie 1926, astfel încât succesiunea revenea lui Carol, care a fost proclamat rege. Principele Mihai a primit titlul de Mare Voievod de Alba Iulia<sup>4</sup>.

După depunerea jurământului, regele Carol al II-lea a rostit un discurs în care, deși a insistat asupra ideii că nu venea cu gânduri de răzbunare și că a șters din inimă: „și cea din urmă umbră de mâhnire”, a ținut să afirme că pribegia –a fost silită, că n-a renunțat de bună voie la drepturile și obligațiile ce-i reveneau în calitate de moștenitor al tronului, ci silit „de aceia care nu au încercat prin atitudinea lor neprețuită să rupă legătura indisolubilă dintre mine și tot ce simte românește”. Lăsând să se înțeleagă că regele Ferdinand fusese silit să accepte îndepărtarea fiului său de la tron, Carol a susținut că sufletul acestuia „se bucură a-și vedea împlinit ultimul său gând și cea mai

<sup>1</sup> M. Mușat, Ion Ardeleanu, *România după marea unire*, vol. II, partea I, 1918-1933, p. 931.

<sup>2</sup> *Ibidem*, p. 932.

<sup>3</sup> Ioan Scurtu, *Monarhia în România 1866-1947*, p. 95.

<sup>4</sup> *Ibidem*, p. 96.

fierbinte a sa dorință”. Noul rege și-a declarat hotărârea de a strânge „într-un mănunchi pe toți cei care au voința și puterea de a colabora pentru propășirea patriei” și a adresat un apel către toți românii, „fără deosebire de opinie publică”, să se strângă în jurul tronului<sup>5</sup>.

În data de 8 iunie 1930, G.G. Mironescu în calitatea sa de Președinte al Consiliului de Miniștri spunea câteva cuvinte cu ocazia restaurării în drepturi a Majestății Sale Carol al II-lea: „Înfăptuim un capitol nou în viața neamului românesc (...). Guvernul, asociindu-se la această operă, în care vede salvarea țării, chiamă pronia cerească asupra acestei noi îndrumări a neamului românesc și călăuzit de interesele supreme ale neamului, este convins că vom avea cu toții numai aceeași țintă: „Patria înainte de toate; interesele ei înainte de tuturor”. Pentru a investi cu putere legală ceea ce am început să înfăptuim și să strigăm: Trăiască România! Trăiască Majestatea Sa Regele României Carol al II-lea”<sup>6</sup>.

Singurul partid care rămăsese ostil actului din 8 iunie era Partitul Național Liberal. La 9 iunie 1930 a avut loc ședința Comitetului Executiv al acestui partid, în cadrul căruia Vintilă Brătianu a ținut să declare că renunțarea lui Carol la prerogativele sale n-a fost un act impus, ci s-au făcut de bună voie”. Șeful partidului Național Liberal a acuzat pe regenți că evenimentul de la 8 iunie era „Actul disperat al unui guvern care crede să-și refacă situația” reprezintă „o simplă încercare de aventură fără durată mare”. Cu acest prilej s-a hotărât excluderea lui Gh. Brătianu din partid, deoarece încălcase linia stabilită de conducerea acestuia privind ordinea constituțională<sup>7</sup>.

Șeful P.N.Ț., Iuliu Maniu, promovând o politică anticarlistă, nu era de acord cu revenirea la tron a prințului Carol, în 1930. Pentru o legiferare a acestui act politic, Maniu își dă demisia, formarea guvernului fiind încredințată lui G.G. Mironescu, care la 1 iunie 1930, formează un nou guvern P.N.Ț., în care rămânea ca Ministru de Externe, având misiunea limitată de a îndeplini procedura constituțională, așa cum s-a spus de a proclama pe prințul Carol, ca rege. Acest guvern a funcționat foarte scurt timp, până la 13 iunie 1930, când a fost înlocuit de Iuliu Maniu, guvern care, și el, a durat puțin, până la 10 octombrie 1930, când este preluat de către G.G. Mironescu și ca Ministru de Externe, care însă la 18 aprilie 1931 își dă demisia. În timpul guvernării lui G.G. Mironescu s-a promulgat la 31 decembrie 1930 – legea pentru reducerea lefurilor salariaților publici (cu 10%), începând cu 1 ianuarie 1931, reducere cunoscută sub numele de „prima curbă de sacrificiu”, ceea ce a atras mari demonstrații la București, Cluj, Timișoara, Galați, etc. (ianuarie – februarie 1931). Tot în timpul guvernării sale, G.G. Mironescu obține a doua tranșă a „împrumutului de stabilizare” (împrumuturi de dezvoltare) în valoare de 53.000.000 de dolari. În 1931 Camera discută situația gravă economică a țării. Statul avea o datorie de peste 60 de miliarde de lei. Primul ministru, G. G. Mironescu dovedește la 10 martie 1931 acțiunea de sabotaj a guvernului liberal. În locul ministrului de finanțe, care trebuia să prezinte proiectul, G.G. Mironescu prezintă proiectul prin care autoriza „Casa Autonomă a

<sup>5</sup> *Ibidem*, p. 97.

<sup>6</sup> G.G. Mironescu, *Cuvântări*, vol. II, p. 18-19.

<sup>7</sup> Ioan Scurtu, *op.cit.*, p. 98.

Monopolurilor” să contracteze acel renumit împrumut de dezvoltare”, în străinătate, în valoare de 1.325.000.000 franci francezi, precum și un proiect de creare a Societății de Credit Agricol Ipotecar”, căruia i-ar fi revenit jumătate din suma de împrumut<sup>8</sup>.

La 6 iunie 1932 au loc noi alegeri parlamentare, fiind numit un nou guvern Vaida – Voievod cu 11 miniștri și 10 subsecretari de stat, din distribuție făcând parte G.G. Mironescu la Finanțe, Virgil Magdearu, D. Gusti, Iuliu Hațieganu, Armand Călinescu, Gr. Gafencu, V.V. Tilea, Mihail Ghelmegeanu, etc. Prima mare măsură a guvernului, a fost să plătească imediat salariile în restanță și pensiile, din împrumutul din Elveția de 55.000.000 de franci elvețieni, sau 1,6 miliarde de lei, ca rezervă pentru salariile viitoare. La critica lui Dinu Brătianu, privind împrumutul G.G. Mironescu a răspuns că a luat măsuri ca împrumutul să fie achitat în rate de 50 de milioane de lei pe lună, arătând că pentru redresarea țării are în vedere și alte împrumuturi mai mari<sup>9</sup>.

La 9 august 1932, G.G. Mironescu și-a dat demisia din postul de ministru de finanțe, după ce fusese ad-interim la Lucrările Publice până la 6-7 iunie 1932. În noul cabinet Iuliu Maniu de la 20 octombrie 1932, G.G. Mironescu a fost numit ministru fără portofoliu și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Între 20 octombrie și 13 ianuarie 1933, în guvernul Iuliu Maniu, a fost vicepreședinte al Consiliului de Miniștri fără portofoliu. Iar în noul guvern Vaida-Voievod deține portofoliul de Interne și este numit vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (14 ianuarie – 13 noiembrie). În acest nou parlament, deschis la 23 ianuarie 1933, sub Ministeriatul de Interne al lui Mironescu s-a votat în cameră (3 februarie 1933) introducerea stării de asediu ca urmare a dezvoltării mișcării comuniste din țară. În aceeași zi, în parlament, Mironescu explică situația tragică creată, datorită „agitațiilor” economice, care se transformaseră în „agitații” politice, pentru a menține ordinea, a trimis armata să forțeze pe muncitori, să-i evacueze în 5 minute. Ministrul de Interne pretinde că muncitorii erau înarmați cu puști și mitraliere că ei au ucis un ostaș înainte de a se fi dat ordin să tragă, punând întreaga vină pe seama comuniștilor. În acea represiune în afara celor morți, după o săptămână de la desfășurarea evenimentelor, mai existau arestați încă 1200 de muncitori<sup>10</sup>.

Odată cu instaurarea dictaturii regale a lui Carol al II lea, G.G. Mironescu reintră în viața politică a țării. Este numit Ministru de Stat, fără portofoliu, în guvernul de la 10 februarie 1938, alături de N. Iorga, Ar. Văitoianu, Generalul Al. Averescu. C. Angelescu, Gh. Tătărăscu, Vaida Voievod. Aceeași formație, cu aceleași atribuții, a rămas în guvernul de la 30 martie 1938, excepție făcând numele și sarcinile miniștrilor cu portofolii. Începând de la 30 martie 1938 a făcut parte din Consiliul de Coroană. La 7 martie 1939, sub guvernul Armand Călinescu, s-au creat posturi de rezidenți regali, pentru cele 10 ținuturi în care a fost împărțită țara. Pe foștii prim-miniștri (Averescu, Iorga, Văitoianu, Vaida Voievod, Mironescu, Angelescu), Carol i-a numit consilieri regali, dându-le uniforma „Frontului Renașterii Naționale”. La 6 septembrie 1939 Consiliul de Coroană a discutat problema orientării politice externe românești, în noile condiții și împrejurări politice. Toți membrii Consiliului de Coroană au căzut de acord,

<sup>8</sup> Traian Nicola, *Valori spirituale vasluiene*, p. 445.

<sup>9</sup> *Ibidem*, p. 446.

<sup>10</sup> *Ibidem*, p. 447.

dar cu nuanțe diferite să accepte linia neutralității. Vaida și Mironescu cereau guvernului să obțină din partea Marilor Puteri, mai ales a Germaniei, garanții că vor respecta neutralitatea României; Argetoianu cerea o politică de apropiere de U.R.S.S., iar Tătăărăscu cerea conservarea prieteniei cu puterile occidentale<sup>11</sup>.

Odată cu desființarea partidelor politice, G.G. Mironescu se retrage din viața politică, iar în 1939 iese la pensie și tot în același an Academia Română îi acordă titlul de membru de onoare<sup>12</sup>.

Tot în legătură cu actul restaurației Grigore Gafencu spunea: „Restaurația se poate împlini. Printr-un act de curaj de o impunătoare frumusețe - un zbor de noapte prin Carpați -, Carol își reia locul, cu consimțământul guvernului, aprobarea entuziastă a parlamentului, dar fără ajutorul partidelor (...). Oportuniștii se pregătesc, Argetoianu își compune ministerul: Mironescu e prim-ministru”. Grigore Gafencu era împotriva guvernului considerându-l pe G.G. Mironescu, oportunist și trădător”, însă este de acord cu acesta la felul cum tratează problema celei de a doua tranșe a împrumutului de stabilizare spunând că „Mironescu nu bate câmpii. Arată necesitatea împrumutului, condamnă cu dreptate pretențiile de a contracta un împrumut mare”<sup>13</sup>.

Cu prilejul Consfățuirii Majorității parlamentarilor, chemați pentru a se pronunța dacă G.G. Mironescu trebuie să primească guvernul, G.G. Mironescu spunea: „Majestatea Sa Regele mi-a cerut să iau asupra-mi sarcina de a forma guvernul. Nu e vorba de a începe un nou regim, ci de a continua o operă începută”<sup>14</sup>.

## Bibliografie

1. Grigore Gafencu, *Însemnări politice*, Editura Humanitas, București, 1991.
2. G.G. Mironescu, *Cuvântări*, volumul II, București, Editura Tipografiile Române Unite, București, 1930.
3. M. Mușat, I. Ardeleanu, *România după marea unire*, volumul II, partea I, 1918-1933, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
4. Traian Nicola, *Valori spirituale vasluiene*, volumul I, Editura S.C. Odeon, Vaslui, 2001.
5. Ioan Scurtu, *Monarhia în România 1866-1947*, Editura Danubius, București, 1991.

<sup>11</sup> *Ibidem*, p. 448.

<sup>12</sup> *Ibidem*, p. 448-449.

<sup>13</sup> Grigore Gafencu, *Însemnări politice*, p. 17-46.

<sup>14</sup> G.G. Mironescu, *op.cit.*, p. 70-71.

## **THE G.G. MIRONESCU GOVERNMENT AND THE BRINGING OF CAROL THE SECOND INTO POWER**

### **SUMMARY**

This study named "The G.G. Mironescu Government and the bringing of Carol The Second into power" relates some aspects during the time when G.G. Mironescu was leading the National Peasant Government and also some things about the way he ruled this government and the measures that he took in the difficult moments in the history of Romania.

Also G.G. Mironescu had a big role in bringing to the throne of Carol the Second as King of Romania.